

Ruime belangstelling

Met ruim 70 aanmeldingen was de bijeenkomst qua belangstelling al vóór de start een succes te noemen. 'Natuurlijk spelen' staat volop in de belangstelling. Gemeenten, scholen, ecologisch hoveniers, bewoners en vele anderen waren aanwezig om kennis te nemen van de vele voorbeelden en elkaar te ontmoeten. Ervaringen uitwisselen en elkaar inspireren stonden deze middag centraal. We hopen dat veel mensen nieuwe contacten in de regio hebben opgedaan en elkaar in de toekomst weten te vinden om samen te werken aan natuurlijke speelplaatsen in Overijssel.

Programma:

Bezoek aan 'De Jungle', een natuurlijke speelplaats in Deventer
Toelichting door Groenatelier Anneke Rodenburg en de Rastergroep

Presentatie: 'Waarom een natuurlijke speelplaats' door Willy Leufgen, netwerk Springzaad

Case 1: Het BinnensteBuitenBos, een ontwerp voor een natuurlijke speelplaats in Diepenheim door Lab-Amb8

Case 2: De Totempaal een natuurlijk ingericht schoolplein in Apeldoorn, door Karsten Orth, gemeente Apeldoorn

Toelichting op het werk van de projectgroep 'Landje voor de Buurt' en discussie door Variya

Impressie van de bijeenkomst 'Natuurlijke Speelplaatsen in Overijssel' op 9 december 2009

'De Jungle': Bruggen bouwen in de Rivierenwijk

Groenatelier Anneke Rodenburg en Marischka Thijssen, Rastergroep

Een goed begin is het halve werk; de bijeenkomst starten we dus met een wandeling naar 'De Jungle'. Deze natuurlijke speelplaats is pas geopend en ligt middenin een woonwijk. Marischka Thijssen legt uit dat ze tijdens het ontwerp- en realisatieproces bijna wekelijks naar de kinderen en de omwonenden terugkoppelden wat de vorderingen waren. Juist in deze 'krachtwijk' is dat belangrijk, omdat mensen weinig vertrouwen hadden in de plannenmakers. Die investering heeft duidelijk z'n effect gehad; zo bleek wel uit de enigszins verontwaardigde reactie van één van de omwonenden dat zij niet was gevraagd om een praatje te houden over 'hun' speelplaats.

Anneke Rodenburg geeft ons vervolgens een indruk van het ontstaan van het ontwerp. Bruggen bouwen in de Rivierenwijk was het thema, op de speelplaats zien we dan ook veel hoogteverschil waar je met bruggetjes over kunt steken. Bij het bouwen van de 'beestjesmuur' kwamen de kinderen al met allerlei insecten en salamandertjes aanlopen; dit was hun nieuwe huis! Na schooltijd kwam één van de meisjes terug met wat voer van haar eigen hamster.

Projectgroep 'Landje voor de Buurt'

De projectgroep 'Landje voor de Buurt' is al anderhalf jaar actief om een stimulans te geven aan de aanleg van meer natuurlijke speelplaatsen in Overijssel. Deze bijeenkomst is één van haar activiteiten, maar daarnaast heeft de projectgroep ook ondersteuning gegeven aan onder meer een natuurlijke speelplek op een camping, een school Raalte en de gemeente Almelo. De komende 2 jaar gaat de projectgroep hier in elk geval nog mee door.

'Als je niet leeft, loop je ook geen risico'

Willy Leufgen, netwerk Springzaad

Met andere woorden; als je wat uit je leven wilt halen, dan horen daar ook risico's bij. Het is daarom belangrijk dat opgroeiende kinderen leren om deze risico's in te schatten en ermee om te gaan. Dat is een belangrijke boodschap van Willy Leufgen van het netwerk Springzaad.

De beste natuur om in te spelen is de 'echte' natuur. De bossen, de uiterwaarden, het strand, de duinen; daar heb je de ruimte en kunnen kinderen met eigen ogen zien wat er allemaal in de natuur gebeurt zonder dat mensen zich ermee bemoeien. Maar tegenwoordig komen nog maar weinig kinderen in de natuur. En daarom zetten Stichting Oase en het netwerk Springzaad zich al jaren actief in om de natuur naar de kinderen te brengen.

Steeds meer mensen raken hierin in geïnteresseerd; wie kent niet het boek van Richard Louv 'Het laatste kind in het bos'? Veel voorbeelden en foto's uit binnen- en buitenland passeren de revue. En dan ineens, als contrast, een foto van een binnenplaats van een kinderdagverblijf ergens in Nederland. Ommuurd, betegeld en grijs, nergens een stukje speelgoed dat mag blijven slingeren en nergens kleur. Na al dat mooie groen is de zaal geschokt, maar het is wel realiteit in Nederland. Netwerk Springzaad wil daarom een landelijke 'ecologische speelstructuur' voor kinderen bewerkstelligen.

Case 1: Het BinnensteBuitenBos wordt voor jong én oud
Angelique Bovenschutte en Bri Manuel, Lab-Amb8

In Diepenheim ligt, midden in het dorp, een geasfalteerd pleintje van ong. 2300m². Aan de ene kant een basisschool met een eigen schoolplein, aan de andere kant wonen senioren. Het asfalt is niet meer in al te beste staat, maar wordt zo af en toe nog gebruikt voor een potje voetbal, een open lucht voorstelling en als het vriest wordt er geschaatst. Hoe maak je daar dan een natuurlijke speelplaats van, zonder al die andere gebruikers voor het hoofd te stoten?

Angelique Bovenschutte en Bri Manuel wonen op een steenworp afstand van het pleintje en hebben het BinnensteBuitenBos bedacht: in het midden een (nieuw) pleintje met asfalt, gecoat in een natuurlijke kleur. Daar omheen een groene zone met een bloemenheuvel, een klimboom, een plankenpad, een moerasje, een waterpomp in het zand, een natuurlijke pannakooi, een toegangsboog met een houten hekje.... Teveel om op te noemen. Angelique Bovenschutte vertelt dat ze omwille van de senioren ook een heus 'rollatorpad' in het plan hebben opgenomen.

Het was voor Angelique Bovenschutte en Bri Manuel voor het eerst dat ze een ontwerp maakten voor een speelplaats, en het ging niet zonder slag of stoot. Er is veel tijd in gaan zitten, o.a. door het vele overleg met kinderen en omwonenden. Maar waar een wil is, is een weg. De gemeente Hof van Twente heeft Lab-Amb8 bijgestaan bij dit ontwerp. Gebiedscoördinator Gerard Hofstede is erg enthousiast en denkt mee over de financiering. Volgend jaar moet het ontwerp realiteit worden. We zijn benieuwd!

Wat is er nog nodig om meer natuurlijke speelplaatsen te realiseren in Overijssel?

Hieronder een aantal vragen die bezoekers ons gesteld hebben:

- Welke subsidiemogelijkheden zijn er?
- Hoe zet je zo'n project op, na de ontwerpfase?
- Is natuurlijk spelen ook voor ouderen?
- Ik zoek een programma van eisen voor de inrichting van een natuurlijke speelplaats. Waar moet ik allemaal aan denken?
- Welk water gebruik je?
- Hoe creëer ik als ambtenaar een omslag in het denken bij buurtbewoners?
- Met welke veiligheidseisen heb ik te maken?

De projectgroep 'Landje voor de Buurt' (zie vorige pagina) gaat de aankomende tijd met deze en andere vragen aan de slag.

Wil je op de hoogte blijven maar heb je de uitnodiging voor deze bijeenkomst niet uit de eerste hand ontvangen? Heb je nog vragen of issues waar je een rol voor de Overijsselse projectgroep in ziet? Mail dan naar m.wagenaar@variya.nl

Gouden Tips! en kleine praktische tips

Ga zelf spelen!

Verbind jong en oud in het spelen

Begin met kinderen en omwonenden

Spreek van te voren goed door wie na realisatie van de speelplek verantwoordelijk is voor het onderhoud.

Zoek partners bij je plan; niet alleen voor de financiering, maar ook voor de uitvoering, goede ideeën en het onderhoud.

Gebruik altijd veel reliëf in je ontwerp

"Don't be afraid": gewoon doen

Leer van elkaar

Case 2: Een duurzame natuurlijke speelplek betekent: niets afvoeren maar hergebruiken.

Karsten Orth, gemeente Apeldoorn

Karsten Orth zet zich als landschapsarchitect bij de gemeente Apeldoorn al jaren actief in voor natuurlijke speelplaatsen. Maar wat doe je als je enthousiast bent en de rest van je collega's niet? Na veel vallen en opstaan vond hij hiervoor een effectieve en simpele methode. Hij organiseerde een workshop voor zijn collega's waarin hij ze vroeg in gedachten terug te gaan naar hun jeugd en daarna met mos, takjes en hout een ontwerp te maken voor hun ideale natuurlijke speelplek. Daarna was het enthousiasme niet van de lucht!

Afgelopen jaren heeft Karsten Orth onder andere gewerkt aan de omvorming van een schoolplein in een herstructureringswijk van de stad. Hij besloot om dit project héél goed te doen, zodat daarna alle andere scholen in de stad dit als voorbeeld konden nemen. Het is voor het proces belangrijk geweest om de juiste hovenier in te schakelen. De hovenier heeft in dit geval in de offerte precies beschreven wanneer de kinderen konden meewerken, maar ook wat ze konden doen en hoe oud de kinderen ongeveer moesten zijn. Het uitgangspunt was dat alle volgende generaties kinderen iets toe moeten kunnen voegen aan de speelplek, zodat het ook 'hun' speelplein wordt.

Duurzaamheid is een belangrijk thema; de tegels die de kinderen uit het schoolplein haalden werden ter plekke opnieuw gebruikt als bouwstenen voor het amfitheater. In de wijk worden ook flats afgebroken; het sloopbedrijf bracht hapklare brokstukken beton naar het schoolplein die nu als stapstenen dienen. De handpomp op het terrein is voor de gezondheid van de kinderen aangesloten op kraanwater; dat is een compromis. Is daar nog een andere oplossing voor te bedenken?